

pomiary sytuacyjne stolikowe i niwelację. Odkrycie złóż i prowadzenie prac rozpoznawczych wymaga dokładnych podkładów topograficznych, pomiarów sytuacyjnych i niwelacji otworów wiertniczych i odsłonięć, a gdy rozpoznanie prowadzi się za pomocą robót górniczych, konieczne jest wykonanie mapy górniczej.

Wykonanie mapy geologicznej powinno wyprzedzać etap projektowania kopalni i rozpoczęcia działalności inwestycyjnej. Już w tym pierwszym stadium roboty miernicze powinny wyprzedzać prace i badania geologiczne, a przystąpienie do dalszej działalności związanej z rozpoczęciem budowy zakładów górniczych wymaga ustawicznej pracy mierniczej. Plany sytuacyjne powierzchni muszą być stale uzupełniane nową lokalizacją powstających obiektów górniczych, a dokumentacja geologiczna musi być uzupełniana uzyskiwanymi nowymi danymi geologicznymi.

Jak z tego widać, mapa górnicza jest więc wynikiem działalności mierniczej i geologicznej. Działalność miernicza jest wykonana przez mierniczego górniczego, który jest osobiście odpowiedzialny za ścisłość nie tylko danych mierniczych, ale też danych geologicznych. Prawo górnicze określa odpowiedzialność mierniczego górniczego, lecz nie określa odpowiedzialności osobistej geologa za jego działalność w kopalni. Brak ten należy szybko usunąć.

Mierniczy górniczy musi dobrze znać geologię. Dla kopalni, które eksploatują złoża typu pokładowego o małej zmienności tak co do formy, jak też i budowy oraz jakości kopaliny wystarcza działalność mierniczego górniczego, który łączy bezpośrednio czynności z zakresu miernictwa i geologii. Tak było dotychczas w górnictwie węglowym, zwłaszcza gdy nie istniały problemy związane z budową nowych kopalni. Inaczej przedstawia się ten problem dla kopalni rud metali nieżelaznych, pirytu i soli, gdzie zagadnienia geologiczne wysuwają się na plan pierwszy. Zagadnienia opróbowania, ustalania i bilansowania zasobów mają decydujące znaczenie i wymagają działalności specjalistów geologów. Muszą oni na odpowiednich planach kopalnianych nanosić wszystkie dane geologiczne.

Praca mierniczego i geologa powinna się uzupełniać, co wymaga oczywiście znajomości przez mierniczego górniczego geologii i górnictwa a przez geologa — górnictwa i miernictwa górniczego. Należałoby poddać rewizji program i podział studiów w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i szkolić na jednym wydziale mierniczo-geologicznym mierniczych górniczych i geologów złożowych lub kopalnianych dla górnictwa.

Budowa zakładu górniczego wymaga, aby bezpośredni inwestor miał zorganizowane biuro mierniczo-geologiczne prowadzone przez doświadczonego mierniczego górniczego, który obowiązany jest założyć plany lub mapy górnicze oraz rejestrować i nanosić na plany wszystkie stwierdzone fakty geologiczne i wykonywane wyrobiska. Praktyka wykazuje, że organizacja działów mierniczo-geologicznych jedynie u wykonawcy a nie u bezpośredniego inwestora nie zda egzaminu, bowiem już przed powołaniem przedsiębiorstwa górniczego w budowie trzeba wykonać wiele podstawowych pomiarów i planów dla projektowania.

Projektanci projektują bardzo szczegółowo jedynie na przybliżonych podkładach mierniczych, a w trakcie budowy kopalni przeważnie nie ma komórki mierniczo-geologicznej, która by dość sumiennie zbierała wszystkie dostępne materiały miernicze i geologiczne dla ruchu przyszłej kopalni, przy czym istotne znaczenie ma syntetyczne opracowywanie materiałów, co z reguły nie jest wykonywane. Działy miernicze i mierniczo-geologiczne kopalni w budowie obsadzone są przeważnie młodymi i niedoświadczonymi fachowcami, którzy nie mają należytych wiadomości z górnictwa i geologii z powodu bardzo wąskiej specjalizacji w określonych studiów i z tego powodu nie umieją połączyć zasadniczych zagadnień górnictwa, geologii i miernictwa. Niezależnie od tego do dziś nie zostały określone dostatecznie jasno obowiązki i odpowiedzialność geologów kopalnianych. Odpowiedzialność osobista geologa

kopalnianego powinna być jasno określona przepisami prawa górniczego, a nadzór nad geologami kopalnianymi powinna sprawować władza górnicza podobnie, jak nad mierniczymi górniczymi.

Dyr. J. Janiszewski jest zdania, że należy dla budowy nowych kopalni powołać w pierwszej fazie służbę mierniczą u inwestora wraz z odpowiednią służbą geologiczną. Utworzenie służby mierniczej i geologicznej u inwestora powinno wyprzedzać okres projektowania i budowy nowego zakładu. Biura projektów przemysłu górniczego powinny zatrudniać mierniczych górniczych dla bliższej współpracy między projektantem a inwestorem w dziedzinie miernictwa górniczego i geologii. Wykonawca budowy wykorzystuje służbę mierniczą i geologiczną inwestora dla swoich celów przy prawnym ustawieniu zakresu pracy i odpowiedzialności mierniczego górniczego i geologa kopalnianego inwestora.

(T. Płodowski).

ORGANIZACJA PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY GEOLOGICZNEJ W CZECHOSŁOWACJI

W dniu 1 kwietnia br. weszło w życie w Republice Czechosłowackiej rozporządzenie rady ministrów w sprawie organizacji państwowej służby geologicznej. Rozporządzenie to powołuje do życia zamiast dotychczasowego Rządowego Komitetu Geologicznego (Vladni Vybor pro Geologii) — Centralny Urząd Geologiczny (Ústředni Geologický Úřad) — jako centralny organ administracji państwowej w dziedzinie prac geologiczno-badawczych i geologiczno-poszukiwawczych na całym terytorium państwa.

Zadaniem urzędu jest między innymi:

- 1) rozszerzanie bazy surowcowej i zabezpieczanie w surowce mineralne wszystkich gałęzi przemysłu;
 - 2) koordynacja planów prac geologiczno-badawczych i geologiczno-poszukiwawczych prócz planu zadań geologii eksploatacyjnej i planu badań Czechosłowackiej Akademii Nauk;
 - 3) wydawanie przepisów w zakresie prowadzenia prac geologicznych oraz klasyfikowanie i bilansowanie zasobów złóż;
 - 4) kierowanie i prowadzenie za pośrednictwem podległych jednostek prac geologiczno-badawczych i geologiczno-poszukiwawczych;
 - 5) kontrola fachowa robót geologicznych prowadzonych przez inne instytucje i przedsiębiorstwa;
 - 6) gromadzenie, ochrona i ewidencjonowanie wyników prac geologicznych;
 - 7) współpraca przy organizowaniu szkół i uczelni kształcących fachowców w dziedzinie geologii oraz decydowanie o rozmieszczeniu absolwentów tych szkół.
- Urząd ten jest ponadto organem rządu w sprawach ochrony zasobów mineralnych oraz zasobów złóż kopalni. Ochrona zasobów mineralnych polega między innymi na:

- 1) dbaniu o kompleksowe prowadzenie prac geologiczno-poszukiwawczych tak pod względem stosowania odpowiednich metod, jak i należytego wykorzystania składowych części złóż;
- 2) czuwaniu nad pełnym wykorzystaniem wszelkich składników w złożu i niedopuszczaniu do powstawania strat w czasie eksploatacji;
- 3) czuwaniu nad właściwym wykorzystaniem kopalni.

Zgodnie z projektem statutu państwowej służby geologicznej służbę tę oprócz Centralnego Urzędu Geologicznego pełnić będą:

- 1) podporządkowany urzędowi — Fundusz Geologiczny (Geologický Fond — odpowiednik polskiego Biura Dokumentacji Geologicznych) w Pradze i jego oddział w Bratysławie, do którego należy udzielanie informacji o pracach geologicznych i gromadzenie wyników tych prac;

2) Komisja Klasyfikacji Zasobów Ziół Surowców Mineralnych, składająca się z członków mianowanych przez radę ministrów;

3) Centralny Instytut Geologiczny w Pradze z oddziałami, Instytut Geofizyki Stosowanej i Instytut Surowców Mineralnych. Ten ostatni instytut ma zajmować się technologią surowców nie objętych bieżącymi procesami produkcyjnymi jak również technologią pierwiastków rzadkich. Ma on zajmować się ponadto kopalninami towarzyszącymi, wydobywanymi

łącznie z surowcami głównymi, badać odpady powstałe przy wzbogacaniu rud oraz pracować nad odkryciem nowych źródeł podstawowych pierwiastków;

4) przedsiębiorstwa geologiczno-poszukiwawcze.

Przedsiębiorstwo geologiczne wykonuje zarówno wiercenia i inne roboty, jak też sporządza dokumentację geologiczną.

Według posiadanych wiadomości, urzędowi podporządkowane wszystkie przedsiębiorstwa geologiczne w kraju z wyjątkiem przedsiębiorstw naftowych. (2).

POLSKIE NORMY

Polski Komitet Normalizacyjny podaje do wiadomości, że ustanowione zostały następujące normy państwowe (PN) jako obowiązujące na całym obszarze państwa.

Lp.	Numer normy	Tytuł normy	Data ustanowienia od której norma normy obowiązuje
1.	58/C-04604	w zakresie metod badań: Woda do picia, do celów gospodarczych i przemysłowych. Oznaczanie zawartości chromu.	31 marca 1958 r. 1 września 1958 r.
2.	58/C-04605	Woda do picia, do celów gospodarczych i przemysłowych. Oznaczanie zawartości glinu.	31 marca 1958 r. 1 września 1958 r.

Ustanowione zostały następujące normy państwowe (PN) jako zalecane na całym obszarze państwa.

1.	H-04110 (dawna norma P.K.N.)	Analiza rud żelaznych. Oznaczanie ołowiu (w nieobecności baru i strontu).	31 marca 1958 r. 1 czerwca 1958 r.
2.	H-04115 (dawna norma P.K.N.)	Analiza rud żelaznych. Oznaczanie niklu (w nieobecności baru i strontu).	31 marca 1958 r. 1 czerwca 1958 r.
3.	H-04117 (dawna norma P.K.N.)	Analiza rud żelaznych. Oznaczanie wody związanej (w nieob. baru i strontu).	30 marca 1958 r. 1 czerwca 1958 r.
4.	H-04118 (dawna norma P.K.N.)	Analiza rud żelaznych. Oznaczanie dwutlenku węgla (w nieobecności baru i strontu).	31 marca 1958 r. 1 czerwca 1958 r.
5.	58/M-94008	Sita, Wymiary oczek	31 marca 1958 r. 30 września 1958 r.